

V torek, četrtak in soboto
izhaja in velja v Mari-
boru brez polnjenja na
dom za vse leto 8 gl. — k.
za pol leta . . . 4 „ — „
za četrt leta . . . 2 „ 20 „

Po pošti:

Za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta . . . 6 „ — „
za četrt leta . . . 3 „ 40 „

Vrednitišvo in opravišstvo
je na stolnem trgu (Dom-
plate) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD

Oznaniš:
Za navadno drestop-
vrsto se plačajo
6 kr., če se natišne ikrat
5 kr., če se tiška škrat
4 kr., če se tiška škrat
veče pismenke se plača-
jejo po prostoru.

Za vsak tišek je plačat-
kolek (štempelj) za 30 k.
Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 107.

V Mariboru 11. septembra 1869.

Tečaj II.

Veleslavni deželni zbor!

Volitev deželnega poslanca za kmečke srenje okraja mariborskega, slov. bistricekega in sv. lenarškega vršila se je 27. februarja t. l. s pripomočjo naj bolj zaničljivih agitacij. Ne le da je nemškutarska stranka — kakor se malo kje pripeti — pritiskala na volilce z lažljivo besedo, krivim podukom, in se je posluževala celo surovo telesne sile; tudi vlada sama je naravnost in kolikor je mogla delala proti narodnemu kandidatu (ponudniku).

Mi podpisani volilci nikakor ne moremo priznati, da bi volitev g. Konrada Seidelna izrazovala svobodno mišljenje onih mož, ki imajo v kmečkih srenjah volilno pravico, in izročamo proti tej volitvi ta le

protest!

Že volilni oklic, kterega je razglasila „Marburger Zeitung“ v svoji 15. in 23. številki sub A+B, je nakopičil toliko gromado naj zasramljivejših in najkrivičnejših napadov in laži proti naši stranki in našemu kandidatu, da se je moralo vsakemu poštenemu človeku gnjusiti, braniti se proti takemu orožju. Nevredno ravnanje naših nasprotnikov pa je do vrha dorastlo v volilnem pismu [g. stotnika Konrada Seidelna pod C, v katerem je našega kandidata kar naravnost dolžil, „da je on plačan od tujih vlad in da hoče z ruskim denarjem ter s pomočjo rimskih hlapcev državo spraviti na kant.“

Strupeno obrekovanje, katero je zavoljo svojega strastnega obnašanja in pisarjenja po vsej deželi dobro znana oseba trosila med volilce, moralo se je prijeti, ker so se ne le vladni uradniki pri volitvah v posameznih srenjah kot volilni komisarji kar naravnost in očitno potezali za g. stotnika Seidelna, ampak se je našemu kandidatu, ki je še le na dan volitve v roke dobil nasprotnikovo volilno pismo, odvzela vsaka priložnost, da bi se mogel opravičiti proti strašansnemu nasprotnemu obrekovanju; saj mu vladni komisar niti ni dovolil vstopiti v volilni prostor, kjer je hotel spregovoriti nekoliko besedi do zbranih volilcev.

Na dan volitve je vhode v volilne prostore obstopila mestna druhal, ki je bila proti narodni stranki podhujskana in je vsakemu slovenskemu volilcu in narodnjaku sploh s silo žugala. Slišali so se klici: „Schlaget die hunde todt (pobite te pse), rennet sie nieder am bauch (pometajte jih na trebuhe), werfet sie ins wasser (polučajte jih v vodo), wir schneiden ihnen die köpfe ab (glave bomo jim porezali), in še več enacega. Može narodne stranke, ki so bili čisto mirni, so kruto napadali — posamezne pa, ki so se proti takemu protipostavnemu pritiskanju pritoževali, so tolkli, suvali in drugače nesramo proti njim ravnali. Služabniki javne varnosti, žandarji in policaji pak so kar najočividneje podpirali g. Seidelna in so vsakega napadnega Slovenca tirali v zapor, napadnike so puščali v miru.

Vse to pritiskanje, katero so volilci po ulicah in na dvoriščih mestne hiše, in še na stopnicah videli, moralo jih je v njihovem vedenju motiti in kar pa se je godilo v volilnem prostoru samem, moralo je slovenskim vo-

lilcem popolnoma spodkopati zadnje zaupanje, da bi smeli svobodno in po svojem prepričanju voliti.

Vladni volilni komisar je imel po postavi imenovati tri ude ali člene v volilno komisijo, res mu je dovoljeno voliti, kogar hoče; ker pa bi morala vlada vsem strankam enako pravična biti, in ker bi imela vlada zlasti v pomešanih okrajih že po vsakdanjih pravnih pojemih vsaj na videz enako mero za vse stranke rabiti — bila bi že dostojnost tirjala, da bi bil vladni zastopnik v volilno komisijo izvolil može ene kakor druge stranke, ki ste si stale nasproti.

Vendar pa je izvolil dva izrečena nasprotnika Slovencev in kot tretjega — samega nasprotnega kandidata g. stotnika Seidelna, dasiravno je vladni komisar malo poprej slovenskemu kandidatu sam izrekel, da se je stotnik Seidl v svojem volilnem pismu krivega storil hudodelstva obrekovanja.

Zavoljo te očividne enostranosti vladnega komisarja so se narodnjaki glasno pritoževali in je potem gosp. Seidl začasno tudi izstopil iz komisije. Vladni komisar je na to jako nedosledno gosp. dr. Vošnjaka poklical v volilno komisijo.

Potem so se izmed volilcev samih izbirali 4 udje v komisijo in ker se ni moglo hitro določiti, na kateri strani je večina reklo se je obema strankama, naj se vsi volilci razdelé v dva kupa.

Pri tej priliki so nemškutarji nektore volilce, ki so bili namenjeni za narodnega kandidata glasovati, siloma za obleko nazaj držali; druge, ki so temu pritiskanju in vladni enostranosti kljubovali imeli dovolj dušne kreposti, da so se nasprotnikom iztrgali iz rok in pristopili k narodni stranki, so dregali in suvali. S takimi pripomočki je dobila Seidelnova stranka majhno večino in zdaj so se še ostali štirje udje komisije izvolili vsi izmed nemškutarske stranke, gosp. Wolf pak je bil potem voljen za predsednika v volilni komisiji.

Po §. 38 deželnega volilnega reda mora predsednik volilne komisije zbrane volilce opomniti na zadržaj §. 16 17, ki govori, kake lastnosti mora imeti, kdor hoče izvoljen biti.

Predsednik mora na dalje volilcem razložiti, kako se glasuje, in kako se štejejo glasovi; mora jih opomniti, naj brez sebičnih pristranskih obzirov tako glasujejo, kakor se jim po najbolj vesti in prepričanju zdi, da bo najkoristnejše za splošni blagor.

Ker veči del volilcev samo slovenski, ali vsaj slovenski bolje umeje, kakor nemški, moralo bi se bilo, ako se je hotelo postaviti zadositi, vse to kar predpisuje ravno omenjeni §. 38 deželnega volilnega reda, opomniti in razložiti tudi v slovenskem jeziku.

Predsednik pa je le na §. 16 in 17 deželnega volilnega reda opomnil in sicer v nemškem jeziku. Ker slovenski le za silo govori, slovenski brati pa namič ne zna, je v zadregi trenutka tako mešanico zblodil, ki ni bila ne nemška ne slovenska, tako da so morali narodni volilci misliti, da hoče predsednik samo njih jezik zasramovati. Ker se na dalje tudi potem, ko je bila komisija že sestavljena, na dve strani razbrani volilci niso zopet združili, ker

Listek.

Kaj bodo ljudje rekli?

Povest.

I.

Župančice se imenuje malo mesto v Galiciji. Malo mesto, ki ima katoliško duhovenstvo in rusko duhovenstvo, župana, poštarja, apotekarja, cesarskega komisarja, šolskega vodja, stotnika, dva lejtanta in mnogo, mnogo židov v prodajalnicah.

Ob petkih se vidi tam tudi brez števila kmetov, ki se s svojimi ženami na semenj pripeljejo. Ti vozarijo v celih krdelih vozičkov v mestice; iz mesta domu pa ima žena vaje in bič v roci, in kmet leži pijan na slami ter le včas s katero nogo pomiga.

Župan iz Župančic je suhoten, ošaben star gospod s sivimi lasmi, z zlatimi očali. Študiral je celo na vseučiliščih in njegova žena je iz rodovine Vislockih in je bila izrejena pri neki grofici. Njegov sin je jurist in bode enkrat še bogat človek. — Apotekar Moštercki je debeluh, bogatin in hudoben mož. Poštar je neumen in domišljav. Tržni prostor leži nakreber, slabo je nadelan, zmirom blaten. Hiše okoli tega trga so oske, ena ni drugi podobna, ena je nazaj, druga preveč naprej porinena.

Kmetske seni, ki ob spomladanskem kopnem vremenu z dežele v mesto priravsajo, so vse kosmate od štrleče slame, in črvjedaste; upreženi konjički so majhne postave; židovske krčme so umazane in crknene muhe se počasi suše v žganjarskih frakeljnih in kozarcih. Židovke so oblečene v tri jope, kakor čebula, ter imajo plava lica; judje pak imajo dolge lase in izpod vsacega ušesa višeco kodro, pa zelene halje, ktere so bile bogve kedaj enkrat črne. Ulice so polne luž, se streh kaplja kalna snežnica in okoli oglov brije nezdrava južna sapa. Še bolj pa brije okoli mitnice v aleji, ki pelje do grada. Aleja je iz tencih jagnjed, kipo leti ne dajo sence, po zimi ne varstva; dolga jagnjeda, ktere sapa šibi kakor vrbove mladike. Na levo in na desno ceste je črno polje, na katerem se je sneg stajal, le tam pa

tam se ga še vidi kaka záplata. Vrane so tako lene, da bi še ne vzletele, ako bi samotni potnik mimo njih koračil. Ali nobenega ni mimo. Kdo bode potoval ob tace dnevu, ko veter piše, sneg kopni, in ko je vse vlažno in mokro! Druzega bi ne bilo storiti, ko v blato vleči se in obupati.

Grad Bliskovo ima vrt, ki je po leti prav divji in plevela poln, po zimi pa še bolj pust. Greda za vsake vrste šibe, golo zmršeno grmovje, od kterega se snežnica cedí, suha v vetru škripajoča drevesa in močvirje, druzega nič. Sredi vrta pa stoji grad gospoda viteza Bliska, obširno nizko poslopje, z dvema hlevoma in starim stolpom, ki je zidan še za časa kralja Boleslava.

Rodovina žl. gospodov Bliskov je najstarejša v deželi. Kazimirju Velikemu so v rodu po osmem, svetemu Juriju po štirinajstem kolenu. Že za Vande je neki Blisk kraljestvo rešil, za časa Boleslava ga je neki izdal, ob času Katarine pa bi bil eden skoraj kralj postal. Da, nobene kronike ni, ki bi enega Bliska ne imela za velicega moža zaznamovanega. Poljska bi se ne bila brez Bliskov niti narediti, niti pogubiti mogla. — Ali Bliski niso samo slavni po imenu, temuč tudi po svojem bogastvu. Bliski so bogati ostali tudi potem, ko so njim v 16. stoletju v viharni noči Tartari grad požgali in vse dragocenosti odnesli. Bogati so ostali v prejšnjem stoletju ko je Šarl Blisk v Parizu pod Law-om špekuliral in kraljevske izgube delal. Bogati so tudi ostali do — — —

Židje v Župančicah in v Krakovu so sicer molmljali, da je to bogastvo že od dve sto let sem navzdol hodilo in da ga je ponosna Bliskova družina le s pomanjkanjem in trdom na videz vzdržavala. Svilnata obleka gospoj — rekli so — je darovana od dunajskih sorodnikov in naprsna igla milostnega gospoda je ponarejena. Ali imela je gospóda vedno kuharja, gospoje so v svilo oblečene hodile, v kočiji se vozile, na kočijnem kozlu je sedel „lokaj“, mladi Blisk je imel domačega učitelja, in na gradu se je do stikrat nov petelin na sapo pripel.

II.

Gospod Ignacij Blisk je bil pravi poljski šljahtič, trebušen, nosil je poljsko žnorasto surko, pas iz atlasa, svile črevlje in bele brkice pod črnimi

sta kancelist okrajnega glavarstva g. Kruletz in mestni stražmestër, ki sta smela v volilnem prostoru nazoča biti, dasiravno nista bila volilca, vsakega novo prišlega volilca postavila na stran Seidelnovih privrženecv, ker se toraj volitev prav za prav ni z glasovanjem, ampak s tem določila, da ste se stranki dejansko razdružile in razpostavile; imeli so narodnjaki pri vsem tem pritiskanju in pri takih očitivnih nepostavnostih med volitvijo razlogov dovolj, da se volitve niso udeležili, ampak da so protestovaje zapustili volilni prostor.

Mi podpisani se toraj obračamo s tem protestom do slavnega deželnega zbora in prosimo, naj bi se volilni spisi pregledali po pravici in pravičnosti, ter pričakujemo, da slavni deželni zbor, čeravno njegova velika večina ni naše narodnosti, in čeravno se ne zлага s stališčem naše stranke, v svojem delokrogu pomaga, da se ukoreninijo resnično ustavna načela, da se ohranijo volitve svobodne in čiste, da toraj nikakor ne more potrditi volitve, kateri je najnesramnejše obrekovanje služilo kot glavni pripomoček za agitacijo, da ne bo potrdil volitve, pri kateri je vladni komisar opozicijskemu kandidatu prepovedal vstopiti v volilni prostor, pri kateri se je s vsakakoršno silo pritiskalo na volilce, pri kateri se je končno naravnost grešilo proti predpisom §. 38 deželnega volilnega reda.

V mariborskem volilnem okraji meseca septembra 1869.

(Podpisanih okoli 60 volilcev.)

Husova svečanost

je končana. Posnemljemo nekoliko po českih listih iz govorov, ktere so pri tej priliki govorili slovanski veljaki. Slavnostni govor je govoril prvosednik odbora dr. Sladkovski. Ko je razložil pomen Husovega delovanja, djal je: Česki narod je moral vstati pod hrabrim svojim kraljem Jurijem Podjebradom, da se je boril za svobodo misli, krvavil je za to najsvetejšo pravico človeštva in je zgrudil se v kri v bitvi na Beli gori. Od te dobe se začčenja vrsta onih strašnih preganjanj češkega naroda, ktera preganjanja so rablju izdala vse tiste, ki so se odlikovali po duhu, svobodni misli, domoljubji in premoženji. . . . Hus je bil tisti mož, ki je takrat, ko so se tuji na dvoru naših kraljev in v vladarjevem svetu širokoperili, ko so se na našem vseučilišči drugi narodi bahali, narodi, kterim smo mi v lastni hiši službovali, branil in obranil sveto pravico našega narodnega jezika.

Na banketu, ki je bil v torek na sofiškem otoku in kjer je bilo zbrano 224 najodličnejših osob, govoril je prvi stari Palacký kratko napitnico na cesarja, kteremu je dobre svetovalce želeli. Za njim je župan praški dr. Klauďy pozdravljaj tuje goste in se jim zahvaljeval, da so prišli narod obiskat, kateri se toliko obrekuje. Izmed gostov je govoril prvi Amerikanec Curtin po ruski, ter napiljal Palackemu, kot možu ki je narodu českemu pokazal, kaj je Hus. — Rieger je govoril: „Dvakrat v svojem življenji je naš narod, ta neveliki narod česki, segel v osodo vsega človečanstva. Dvakrat se je na naših tleh bojeval boj veliki, ob času husitske in trideset letne vojne. V prvi se je upiral naš narod proti celi Evropi, ktera je protij njemu povstala, in ostal je zmagovalce na polji. Po drugi pak je bil s težkimi ranami pobit v grob položen, v kterem je dva dolga veka ležal tako kakor mrtev. Kje je bil vzrok tako različnih izidov. En razlog, da je narod česki v husitskih bitvah vitezko zmagoval, bil je ta, da je v narodu vladala popolna enota, da so vsi stanovi pogumno šli za edinim ciljem, da je tačas tudi ljudstvo naše v vseh vrstah stopilo na bojišče. Tačas je ves narod bojeval se, zato je zmagal. Drugače je bilo v 30letni vojni. Ljudstvo se je držalo pasivno, boja se je vdeležilo le plemstvo, in s tem je ljudstvo padlo. A še drug razlog je imelo to pobitje in sicer tega, da nismo imeli značaje v taci, kakor so bili Hus, Žižka, Prokop (slava jim!). Ti možje so vedeli za svoje prepričanje živeti in umreti. Tisti, ki so med nami katoliške

vere ali ktere druge, gotovo bi se branili ta ali oni članek, kterega je Hus trdil in učil, sprejeti. Ali Husova velikost je v tem, da je daroval svoje življenje, da se je boril in znal umreti za to, kar je za pravo imel. Narod, kateri takovih možev ima in njih izgled posnemlje, ne more umreti. Gospoda, spominjam teh časov, da bi si vzeli priliko. Tudi mi živimo v težkem času. Že iz daljine doni mrkel grom, nebo se zagaljuje z oblaki in morda ne bo dolgo, ko se bo de dolečevalo na naših tleh o bodočnosti našega naroda. Tu bode treba, da se pokažemo podobne onim velikim možem, kterih spomin slavimo, da bi znali bojevati se in umreti za prepričanje svoje. (Gromoviti kliči: znali bomo!) Tudi v naši dobi nahajajo se dogmatici, kateri nas bodo proglašali za krivoverce, skušajoči svoje mnenje proglasiti za edino pravo in negrešljivo. Ako bomo Husu podobni, nihče nas ne zmaga. Gospoda! v kratkem se določi, ali bode naš narod sam delal si osodo, ali pa da bode moral ukloniti se gospodstvu tujega naroda (Nikdar!) Bog obvaruj da bi prišli taki časi. Če je ob husitskih bojih zmagal narod naš v edinosti, bojevali bomo tudi mi, kađer bode treba, v edinosti in zločnosti, kakor en mož. Preverjen sem, da narod naš ne popusti, dokler ne stopi kot velik činitelj na polje zgodovine in djanja. Sili nas v to še druga reč. Ta je: simpatije naših sorodnih slovanskih bratov (Neskončna „Slava“), kateri vedó, da smo ena prednjih straž Slovanstva, da je naša reč, njih reč, zato ne bodo nikdar dopustili, da propademo (Burna pohvala). To izgovarjam prepričan, da je tukaj, med nami in v ječah, dosti značajev, podobnih prednikom našim, možev, kateri znajo osebo svobodo in korist rodbinsko žrtvovati, in v tem leži vzvišenost človekova, da se zna pozdigniti nad materialne interese. In če Bog da, bode ta doba srečnejša od 30letne vojne. Zatorej smelo „Naprej!“ (Slava! Če Bog da, zmagamo v edinosti za čast, samostalnost in prihodnjo slavo svojega naroda. Slava boriteljem in mučnikom za prepričanje.“ — Ta Riegrov govor je bil sprejet z nezmernim navdušenjem.

Dopisi.

Iz Ptujja, 7. sept. [Izv. dop.] Nullo damno nostro de alieno liberalis sumus (ptuje blago dajemo brez lastne škode); to je značaj naše liberalne stranke, če se ji kde prilika ponudi, da kteremu „svojih“ dobro stanje priskrbi. — Dosti let se je naš vrli poslanec g. Mihael Herman v vseh deželnih sejah trudil, da bi Ptuj ali bolje slovenski Štajer svojo gimnazijo dobil. Ko je lansko leto nemška stranka zavohala, da misli spet ta predlog postaviti, mislila si je: „ne, Slovenec ne sme vedeti, da kaj od svojih poslancev dobi, nego blagoslov naj pride le od nas, če že mora biti“, tako se je Waser komandiral, da realno gimnazijo za Ptuj predlaga. Ptuj je dobil spodnjo realno gimnazijo, kar je od slovenskih prebivalcev daleč okrog z veliko zadovoljnostjo sprejeto bilo. Ker smo mislili, da je to eden tistih darov, tistih „dovoljenj“, s kterim se je štajerski deželni zbor prebivalcem slovenskega Štajerja pravičnega skazal. Ali mi smo se ukanili, in morebiti na srečo nam, kateri ločitev spodnjega Štajerja od gornjega zagovarjamo, počasi se le bodo tistim oči odprle, kateri še zaupajo, ka je deželni zbor zmožen, Slovencem pravičen biti. Čin pravičeljbnosti, spoštovanja in ravnopravnosti štajerskega dež. odbora nam je spet imenovanje ravnatelja za ta zavod pokazalo in nas vsumu vtrdilo, da se novi zavodi za-to snujejo, ka bi se slovensko ljudstvo sistematično nemčilo, ne pa da bi naš ravnopravni narod slovenski posluščevaje se nedotekljive pravice §. 19 priliko imel svojo narodno vlastitost razvijati in hraniti. Tako je tudi za ptujsko gimnazijo g. Anton Fichna za ravnatelja imenovan. Ta gosp. ne razume ne besedice slovenske, kako bode tedaj on s slovenskimi stariši učencev, in z učenci samimi občeval! Kako bo svoji pedagogični nalogi za-

obrvimi. Madama Bronislava Bliskova je bila nekđaj lepa, črnooka in rjavolasla, ponosna domorodkinja, in je zdaj rumena, suha, ponosnejša domorodkinja, iz kuježevskega rodú, zmerom črno oblečena, z črnim naličjem okrog belega pokrivala. Gospodičina Jadviga Bliskova je krasna, pametna in elegantno-naravna deklica.

Sobe v gosposki hiši imajo malo ogoljene tapete, posohje je malo zakrpano, pa to se razlaga le iz vkusa do „rokoko“. Zato so pa sobe bogate slik velicijh prednikov iz rodovine. Na teh se vidi prava obilost hermeline, strelnega dima, jekla in zlatih verig — vse z oljem na platno. Grajščina je imela nekđaj dva tisoč podložnih duš v last; zdaj jih ima samo še dva: kuharja in njegovega sina, lokaja Vlaza. V petnajstem stoletji je delalo vsak dan toliko in toliko rok za vsegamočni želodec gospodov, za toaleto milostne gospé in za kuhinjo gosposke hiše. V vasi in v mestici Župančice se ni o družem govorilo, nego o gospodi: kogá je dala denes pretepsti, kogá je milostna gospodičina za strežaja povzdignila, kakšen nov naglavni davek je gospod izmislil si. Župančice in vasica so poznali tačas le enega bogá, in ta je bil gospoda v gradu.

V osemnajstem stoletji se je zunanja oprava sicer spremenila, ali obnebeje se ni razširilo. Od začetka zdanjega stoletja pa se je začelo obnebeje širiti. Gore so se tako rekoč odmikale, nebo se je više odtegnilo. Potem je prišlo leto 1832, zemlja je dihati začela za Bliskove. Klic svobode se je razlegati jel v marsikterem srcu in ušesu in Bliskovi so morali priznati, da imajo premalo vina v kleti, da bi vsa domorodna grla splakovali, ki so se sklicavala na najstaršo in najbogatejšo imé v deželi.

Ali ne sklicuje se zastoj na poljsko plemenito in slavno ime; to vedo vsi klateži resolucij in kraljevskih dvorov. In dame Bliskove so se v prvi prikazale brez svile in brez biserov pred gosti, a gosti so imeli vina. Potem pride leto 46. Kmet podpiran od židov, pijan, koso v roki, krvolok, hodi v gorečih dvorih okoli; žlahtni gospodje Bliski pa v kleti skriti roke pesté. Še nekaj srebrne posode je bilo ostalo, a te je srdit kmet poteptal, in žid je zdrobljene pobral. Papirje denarne vrednosti kmet vrgel stlačene v gorečo jezero žganja, in jud je kričaje s spodrecanim kaftanom v gorečo

lužo po-nje skočil. In ko so žlahtni gospodje Bliskovi po treh dneh zopet iz kleti na beli dan in v ubogo hišo prišli, stala je na pragu sama in prava žena uboščina, ter se na glas in škodoželjno smijala prek vsega okraja noter tjekaj v Župančice.

A gospodje Bliski so imeli še sorodnike v Parizu, in gospa Bliskova je bila otela skrinjo s cunjami brokata. In hodilo se je še vsako nedeljo v cerkev k maši in Župančice v lišpu in čedno.

Prišel je upor. In zopet je bila obubožana hiša najstaršega in najbogatejšega imena pribežališče vsacemu klatežu, ki je domovino molzel, dokler ni poginila. Ko je še ta žar ugasnil, mislili so ljudje za gotovo, da bodo Bliskovi staro hišo popustili in potovali v neplemeniti revščini na tuje, ali da bodo v Župančicah živeli.

Pa ni se tako zgodilo. Bliskovi so morali res ne samo najstarša temuč najbogatejša hiša v deželi biti, kajti še niso bili strti. Gospod Ignacij Blisk se je na vsacem konjskem semnji smijal, gospa Bronislava Bliskova in gospičica Jadviga sti se vozili v malem koleslju, v črni svilni obleki, in z mladnim lokajem v cerkev župančisko. Mladi gospod je kje študiral, kuhar je belo oblečen po hiši sem in tje hodil in na streho je prišel večkrat nov petelin na sapo. Torej je bilo vse tako kakor v petnajstem stoletji.

Le eno se je bilo spremenilo. Za grad in njegove tihe prebivalce se ni nihče zmenil v Župančicah. Da, kakor za maščevalno povračilo je bilo mestice postalo zrakomer, tiran in edini horizont gradu: kajti ponosna srca niso mogla pozabiti, da je enkrat na nje vse gledalo, da so oni delali deževno in vedró vreme; kmetje v vasi, židje v krčmah, uradniki v Župančicah so ukrepali in ubigali o svojem veselji in o svoji politiki; — madama Bronča Bliskova pak je sedela pri zadnjem oknu in popravljala s šivanko in nitjo črno svilno obleko, gospod Ignacij je z lastno roko mazal voziček za juternji konjski semenj, kuhar je pene z očetove juhe pobiral, v kleti se je že hranilo zadnjih pet steklenic vina za kacega nepričakovanega gosta, in platnenooblečeni lokaj Vlaz je moral po vsak lot kave posebej v Župančice jahati, kajti: „kaj bi sicer ljudje v Župančicah rekli.“

(Dalje prih.)

došlo? On sam se Dunajčana imenuje, in si zelo prizadeva, v bečkem narčju govoriti, ali zastoni, sramuje se menda svoje matere, ktera ga je — proti njegovi volji, na Moravskem rodila. — On tudi českega jezika ne zna. Ne vem, ali se mu je že v mladosti vse kar je slovenskega tako mrzilo, kakor sedaj, ali kake druge zapreke so bile. To mi je znano, da se je pred nekim časom od celjskih usnarjev za njihovega „lajžurnalista“ potrebljevali dal, in da je za nje, osobito pa za g. Anton Lassnigg-a, zdajnega poslanca iz graške kupčijske komore in predsednika celjskih ustavovernih, marsikteri članek v časnikih spisal, dok mu ni njegov kolega in slavnoznani pisatelj na glavo stopil in mu dokazal, da je njegova pisava „otročja“. On se imenuje dalje svetovnega mestnjana, in priznava vsem narodom njihove pravice, se ve da blagodušno, kakor vsak liberaluh! Kako si pa on to misli, nam je dokazal v svojem govoru na celjskem zborovanju ustavovernih, kder je stavek letel za stavkom brez podloge in vsega cilja, može pa, kateri med slovenskim ljudstvom največjo zaupnost živjajo, tako debelo napadal, da je sramota vsakega izobraženega moža. Leta 1867 je v programu celjske gimnazije o „Sofokleju“ pisal, in v celém članku na 23. straneh ni nobene izvirni misli, kakor na koncu: „V Celju, mesca julija 1867“ in njegovo slavno ime; kder mi ne verjame, naj vzame program v roko in naj se prepriča. In tako dobi vsaki ustavovernež, kateri obljubi, novo blaženo ero in sedajno vlado podpirati, dobro službo, ali jej je zmožen ali ne, to jim je mala skrb. Eno pa je gotovo, in to najžalostnejše, ka že pred otvorenjem nove, tako občno zaželjene učilnice izreči moramo, da pod takimi pogoji ptujška gimnazija ne bo prosperirala, ker slovensko ljudstvo takim učiteljem svojih otrok ne bo zaupalo, kateri bi radi vse Slovence v žlici vode potopili in to je deželni odbor zakrivil, kateri se je s tem imenovanjem tudi proti sklepu deželnega zbora zagrešil, po katerem bi se pri deljenji deželnih služb posebno na deželne obzire jemati moralo, in da bi deželni odbor pravico ljubil, bi izvrstne može slovenskega rodu našel, ali on je s tem spet pokazal, da ima Štajarec na Štajarskem, ako je slovenske krvi, menje veljave, kakor kateri koli ptujec, naj pride, odkod mu drago. Ali je to menda izpeljevanje tistega programa, kterega so ustavoverni v Slov. Bistriici, v Celju in v Rotweinu razvijali? Gospodi, to je krasen odgovor na njih prvo vprašanje: kakšna bi škoda bila za tukajšne prebivalce, ako bi se spodnjo Štajersko od celotne dežele ločilo, — ne škoda, nego velika korist bi za nas bila, našo blago, našo učilnice itd. nebi več od nam vsikdar nepravilnih nasprotnežev odvisne bile, nego mi bi z našo lastnino sami gospodarili, in gotovo v hasek in razvoj slovenstva in izobraženja. In kak vspeh bode tudi ta učilnica imela? Ravnatelj, kateri bode gotovo tudi podučeval, — drugega posla dosti ne bo imel — ne zna ne besedice slovenske, in iz okolice bodo prišli sami slovenski otroci. Ptujška okolica šteje več kot sto tisoč prebivalcev, namreč že leta 1857 se je štel v Rogačkem okraji 11859, v Ljutomerškem 11861, v Ormužkem 17735, v gornje Radgonskem 12297, v Optujskem 44462 duš, ti kraji, kakor je znano, v mariborsko gimnazijo največji kontingent pošiljajo, in še bi jih več pošiljali, ako mesto nebi bilo tako oddaljeno, s čim tudi stroški rastejo, in sto tisoč prebivalcev ne plača toliko davka, da bi si svojo srednjo učilnico zaslužilo? Kam pa te pride naš s krvavimi žulji pridelani davek; je to odgovor na tistatve naših poslancev gg. Hermana in Preloga, ktera dva ravno te okraje zastopata, kder sta enoglasno zvoljena bila? Da, slovenski narod, tvoja poslanca sta svojo dolžnost spolnila, sta tvoje potrebe pred deželnim zborom izgovorila, in odgovor si slišal sam. Kedar se pravi, da se nebi s Kranjsko deželo združili, se med drugimi razlogi tudi ta navaja, da si bogata, blagoslovljena dežela; in ne izhaja iz tega, da kakor vsaka bogata dežela, tudi dosti davka plačuješ. In ne izhaja iz tega dalje dolžnost vlade, za tvoje potrebe in v prvi vrsti za tvoje učilnice, za izobraženje ljudstva skrbeti, da bi se bogastvo lože množilo? Deželna namestnija pa bode menda pred dobro premislila, predno bode tako imenovanje potrdila; pred bode si še večo nezadovoljnost slovenskega ljudstva, ktero si graška svojbina širiso ti na vmoč trudi, na svoj vrat nakopala.

Iz Celja 9. sept. [Izv. dop.] Včasih bi mislil človek, da mu je kaka reč na kvar, ali v kratkem se nasprotnega prepriča. Tako je tudi s shodom ustavovernikov v „Rothweinu.“ Med raznimi nasveti je tudi konečno predsednikov nasvet obveljal, kateri se, kakor nam „Tagespošta“ poroča glasi tako-le: „Ustavni shod izreče, da je mitnica (mauthwesen) nemumni davek . . .“ V Celju je tudi ena mitnica, ktera celjskim mestjanom vsako leto 7000 gold. donaša. Seveda bi bili prav veseli naši kmetje in posebno naši rudarski posestniki, če se ta mitnica nekega lepega jutra odstrani. Ker bili so tudi celjski ustavoverniki v Rodvanji in ni bilo po časnikih brati, da bi zoper prej omenjeni nasvet glasovali in naši bistrourni mestni očetje nočejo po svetu kot neumnice zlovi, bi tirjala tudi doslednost teh ljudi, da se vresniči govorica, po kateri namerava celjski usnar Anton Lasnik, predsednik ustavnega društva, in od malega tudi deželni poslanec sklicati zbor ustavovernikov in preimenitni predlog storili, da se naj kakor hitro mogoče neumnico mitnico celjsko odstrani. Sic! Taka doslednost bi bila zares unicum, kajti te ne najdeš slepo pri ustavovercih. — Tako celjski može, zapišite si za ušesa aut . . . aut . . . ! —

Iz Cerknice na Notranjskem. [Izv. dop.] Imeli smo tu Cerkljanje „slovensko družbo,“ kjer smo brali, o domačih in naše domovine potrebah, razgovarjali in podučevali se. Marsikteri izmed nas kmetov je kaj koristnega slišal in se navdušil za narodno reč. Zdaj pa, kar je g. Peterlin od nas šel, ki je bil vodnik družbe, družba razpada, ker je ni roke, da bi kaj življenja prinesla v njo, ni mož, da bi veselje in pogum seboj prinesli. Bojimo se, da ne razpade. Škoda bi bilo. Zato jaz vas opominjam: vi gospodje Kunčič, župan Šerko, Jagenčar, Milavec, Petrovčič itd. Nikar se toliko po keglišči ne sprehajajte, temuč pomagajte nam, da bomo brali kake časopise. — Pa en majhen taborček bi tudi dober bil. K. kmet.

Iz Dunaja 8. sept. [Izv. dop.] Husova svečanost je za nemške časopise, ki se liberalne delajo, oreh, kterega ne vedo in ne znajo zgrizniti. Nekteri „demokratičniki“ se nagibljejo k Čehom, pa si ne upajo prav, obo

Pressi pa gledate, kako bi svetu vero navezale, da ni vse to bog vé kaj, da se česko ljudstvo ni posebno udeležilo, da se je že naveličalo navdušenja itd. Jan Hus! Nemci so ga postavili na častno mesto. Zdaj pa še le sprevidajo kaj je Hus, kaj Hus pomeni ne samo za Čeha, temuč za Slovane sploh in našo slovansko bodočnost. Čutijo, mrzi jih, zato z ramami migajo in tega navdušenja tam gori niso veseli. — Cislajtanizem je svoje lepo pokrivalo izgubil — na borsi. Kako so se vladni časopisi širokoperno vsedali in strmečemu svetu pravili, kaj se je vse v materijalnem obziru zboljšalo v Avstriji. Kazalo se je tudi na ažio in množino raznih akcij, ki so se na borzi drago spečevale. Zdaj se pa skaže, da je bilo v tem cvetju novih bank, novih družeb toliko sleparije, da je okužila vse, da „novi eri“ še ta lišp z lica pade. —

Pred kratkim bil je v Gradcu velik zbor ljudskih učiteljev avstrijskih. Nas zanimiva ta zbor zbog tega, ker je povdarjal tudi politično stran in narodno vedenje. Marsktero lepo reč smo slišali ali žalibože, da so to za nas samo teorije — krasne besede, ali ne zrna! — Nemorem, da ne bi omenil kaj več. Nek ogrski učitelj je n. p. djal v svojem govoru: „da hočejo ogrski učitelji cislajtamskim vedno pomočniki in podporniki biti, kjer za prostost šole, za prostost učiteljstva gre“. Pač lepe besede! Res globoko ginjen se čuti človek, ako vidi in sliši, kako ponosno in očitno se opira Nemec in Madjar pri vsaki priliki na svojo narodno čut in v kako veliko čednost in krepost se mu to šteje! Kako se pa kaj slovenskemu učitelju godi, ako hoče ponosen na svojo narodnost biti, ako očitno in značajno svojo narodnost spozna?! Dovolj nam je prilik, kako se taki može bičajo, kake nasledke jim to pripravi! Tužna nam majka! — Našim slovenskim učiteljem je strogo zagroženo, se kakega političnega življenja vdeleževati (sicer le takrat, kedar ima narodno barvo). Gospod župan graški, in zdaj deželni poglavar, pa je v svojem govoru pri učiteljskem zboru hvalil prosto mnenje učiteljevo. Radi bi vedeli, ali sme tudi slovenski učitelj prosto mnenje (po svojem prepričanju, rodoljubno), imeti — ali sme to samo Nemec?! Ali je samo takrat prosto mnenje dovoljeno, kedar gori Slovenec za Nemstvo?! — Daj Bog, da bi g. cesarski namestnik te svoje besede dal nespačeno meso in kri postati! Djal je tudi: „da je učiteljem lepa naloga dana, potolažiti razdražene narode! da iz učilnic naj izide olka sprave vseh narodov avstrijskih“. — Kako krasno doni! — Komu se srce ne gane?! — Dalje: „da imajo tudi učitelji svoj politični poklic ali misijon“. — Kako se pa to razume? — logično tako — da naj učitelji k spravi pripomorejo: sprava pa se le zamore doseči, ako se na vse kraje nepristranska pravica deli, tedaj narodu da kar je narodovega. Za nas Slovence pa to nikdar nikako ni sprava, ako se nam ne da, kar nam gre po božji, naravni in človečanski postavi in pravici. — Ako se eden tlači in drugi silno zmaga — ako se še človeškemu, narodnemu jeziku pravica ne pripušča to nikdar ni sprava! — Tako je povsod če le sila spravo po zmagi dela — prva prilika pripelje spet prepri in boj! Na tem potu ne bomo nigdar sprave in miru dosegli! — Kdor pa bolj želi kakor mi, da se resnična sprava stori, tedaj dobimo pravice naše in združeni v politični edinosti in kreposti bi vsak narod hitel naprej v svojem jeziku k izobraženosti k enemu cilju: k dušni moči napredka — k lepši bodočnosti! — Na tukajšnji Politehniki se v gospodarski šoli za učitelje vrlo uči in napreduje. Gospodje profesorji se pridno trudijo in poslušalci si veselo nabirajo. Vsa slava in čast prevzviš. ministru kmetijstva, ki mnogo stori gospodarstvo povzdigniti, kar nam biti če izvir boljših časov na kmetih. — Kakor zvem, je moj dopis v 103 „Slov. Narod“ veliko senzacijo naredil med tukej zbranimi slov. učitelji. Samo spet jih moram pogratiati, da se pre prav nedostojno vedejo o tej reči, zagnali so nezrel krup in napadali in ovajali prav strastno nekatere svojih tovaršev, od kterih se ve, da se ne sučejo po petelinsko in so značajni domoljubi. To jih karakterizira, če se napadajo kakor kapuni med seboj. — Kdor je kriv, naj trka: mea culpa, kterega pa ne žge, tisti ne piha, taisti, kateri se dolžen ne čuti mu je pač malo mar, ta se gotovo ne bo hudoval. Zamorček se naj še tako umia ne bode bel. Saj se je tudi učenec razvel: „Ali sem jaz mojster!! in vender je bil on! — Še enkrat! živel značajni domorodci vseh jezikov! Slava pogumnim in začajnim Slovencem! —

Politični razgled.

Izmed deželnih zborov so se trije začeli. Vlada jim je izročila svoje predloge posameznih deželnih postav. V graškem bode imela potrjena biti volitev dveh poslancev slovenskega Štajerja. Zoper volitev gosp. Seidlna je okoli 60 volilcev vložilo protest, kterega na čelu lista prinašamo.

Odprl se je zopet hrvaški uradniški deželni zbor, ki je barona Levina Raucha slovesno za hrvaškega bana instaliral. V poslednji seji je bil Rauch kot ban zaprisežen.

Iz Lvova se poroča, da po novem volitvenem zapisniku bodo imeli odločilno število odvisni uradniki. Značajno za svobodo, kakoršno avstrijsko nemški liberalizem denes slavi, je pač, da proti opoziciji, ki pravično svobodo tudi zase tirja, le zdravilo starega birokratizma išče.

Kloštru karmelitaric v Krakovu, kjer so našli 20 let zaprto nuno, je minister Giskra odtegnil podporo, ktera se je dozdej plačevala mu iz državne blagajnice.

Srbski vojni minister je te dni odpotoval v Bazias pozdravljat romanskega knjeza v imenu srbske vlade. Pomenljivo je, da se srbska vlada v zadnjem času Romaniji zelo približuje.

Romanski knjez bode te dni pripotoval na Dunaj. Ker lahko ve, da ga pri vladi ne čaka posebno veselo in prijazno sprejemljanje, se posebno ker pride ob času, ko se je ravno novica raznesla, da želi postati kralj Romanov, ne bode se tu oglasil kot vladar, temuč potuje kot zasobnik. To mu kaže tudi za tega delj, da mu ne bode treba pokloniti se turškemu poslancu, kot zastopniku njegovega po imenu višega gospoda v Carigradu.

Francoski senat je svoj sklep tako izvršil, kakor je bilo od tako poslušnega društva pričakovati. Zavrgel je vse popravke, ki jih je princ Napoleon nasvetoval, kakor tudi nekatere druge v liberalnem in neliberalnem smislu stavljenе, ter sprejel popravke v ustavi tako, kakor je cesar želel.

Novine se mnogo pečajo o cesarja Napoleona boleznih. Poročajo kako je spal, kako je sicer noč prebil, ali je zjutraj vstal ali ne, ali se je sprehajal peljal, kod in kedaj itd. Vselej pa zatrjuje da mu je „mnogo“ boljši. —

V Španiji vlada menda lastnim ljudem ne zaupa. Pred ministerstvom so imeli stražo prostovoljni vojaci. Tem je vlada stražo odvzela, in na njih mesto postavila policaje. To je zbudilo veliko nevoljo v Madridu. Prostovoljci so se zbrali in pregnali policaje ter stražo zopet prevzeli. Naposled pa, ko jih je bilo kacic 40 zaprtih in drugi razgnani, morali so se raziti. Poslednja sporočila vedo povedati, da je zopet vse mirno. Vendar ni gotovo, da ne bi ta korak vladin v najbližnji prihodnosti imel važne nastopke.

Da se Turčija boji vsacega poželenja po neodvisnosti Egipta in vsake prirasti vojne moči namestnega kralja egiptovskega, dokazuje na novo protest, da Egipt ne sme v tujih deželah, zlasti v Švajci vojakov najemati. Pruski in francoski časniki zvedo, da je razmera med sultanom in namestnim kraljem v najnovšem času zopet bolj neprijateljska. Vsi pa izrekajo upanje, da se bosta zopet z lepo pogodila, ker bi bil večini državam in diplomatom v zdajnem času hujši razpor v vzhodu neprijeten. V diplomatičnih krogih že bajajo govoré, da bi dobro bilo konferencijo sklicati, ki bi turško-egiptovske razmere tako potišila, kakor je spomlad grške.

Vlada severo-amerikanskih držav je pri volji upornike na otoku Kuba kot vojujočo oblast priznati in sicer še predno se snide ameriškanski kongres. Ako se to zgodi, potem bode Kuba za Španjce izgubljena.

Razne stvari.

* (V Laškem trgu) se bode 19. t. m. ob 6 uri slovesno otvorila čitalnica. Pred besedo bode volitev odbora. S tem povablja prijazno vse prijatelje slovenskega naroda

* (V seji odborov kranjske družbe kmetijske) v nedeljo, so se med drugim pomnoženemu odboru v sklep prepuščenimi stvarmi obravnavale sledeče: Vodstvu kmetijske učilnice za predivstvo v moravskem Ščönbürgu naj se piše, da blagovoli naznaniti začetek te učilnice, ker so se prav sposobni mladenči za to učilnico oglasili. — Vilh. Schleicher-jeva knjiga „o živalih kmetijstvu in gozdarstvu koristnih“ se bode natisnila v slovenskem jeziku, ker je pisatelj njeni v to dovolil proti temu, da se od njega kupi tudi 100 iztisov nemških in se njegovo imé tudi slov. knjigi napiše na čelo. — Sporočilo gosp. Rih. Dolenca, ki je namestoval družbo kranjsko pri veliki razložbi mašin, s katerimi se žito žanje ali kosi, bilo je brano. Severno-amerikanska mašina, ktera v enem dnevu pokosi z dvema konjema 6 do 10 oralov, je prejela prvo premijo s 60 cekini in zlato medaljo. Cena tem mašinam je od 200 do 500 gold. Brez ozira na ta kup misli, da za zdaj za naše bolj hribovske dežele še niso take mašine. Vse Dolenčevo sporočilo se natisne v 2. zvezku družbenega sporočila. — Prošnja kovača Jan. Mandelna iz Ustij, da bi se vzel sin njegov v kovaško in živinozdravniško šolo, se je rešila tako, da se mladi Mandel vzame v šolo, v kateri za ves nauk ni nikakoršnega plačila odradjati, stanovališča pa mu družba ne more zagotoviti, ker po razpustu kmetijske šole ni prostorov za to. — Sadike nove predilne rastline „ramie“ imenovane se bojo naročile po agentu gosp. Bruknerji v Novem Orleanu v Ameriki. — Sporočilo g. Jan. Mah-a v Zlatenoku o gosencih, ktere iz hrastovega lista delajo svilu (žido), je bilo brano ter sklenjeno, da se vse natisne v 2. zvezku družbenega sporočila; razglasi se tudi v „Novicah“. — Mašina, ktera robka turščico, je bila na prošnjo gosp. kaplana M. Smolej-a v Dobropolji prepuščena dotičnim sosesčanom za 10 gold. — Na izvrstno knjigo „Das Getreide“ od J. Burian-a, ktera popisuje različna žita, njegove bolezni, škodljivi plevé in škodljive mu mrčese in vse to razjasnjuje z 100 ličnimi podobami, se naroči družba; naročnina je 1 gold. 30 kr. Kdor se želi naročiti na to knjigo, naj naznani to brž družbi kmetijski in jej pošlje 1 gold. 30 kr. — C. kr. vojaška profijantarska komisija v Ljubljani je družbi prošnjo razodela, naj razglasi tudi ona po deželi, da se bo za vojaške potrebe kupovalo senó, oves, slama za steljo in postelje, drva, kruh itd. Ponudbe (oferte) se bodo jemale v Ljubljani 18. dan, t. m., 16. dan v Kamniku, 21. dan pa v Novem mestu. Kdor se hoče v to ponudbo spustiti, naj se že poprej podá k gori imenovani profijantarski komisiji v Ljubljano, da vse na tanko izvé, kako in kaj.

* (Za Vodnikov spomin) so gosp. ravnatelj Sokolove veselice v Št. Peterkem predmestji 28. o. m. izročili gosp. dr. Bleiweisu 19 gold. 20 kr., ki so se naložili na obresti kakor je naložena vsa druga glavnica, dokler ni zadostna za napravo spominka.

* (O nezaupnici dr. Klunu) pišejo „N.“: Ni sicer vredno besedovati za to, kar ves svet vé, le zvijačo „Tagbl.“ moramo odkriti, da „ne 12 mestjanov“ je poslalo dr. Klunu nezaupnico, ampak 12 volilcev njegovih, tedaj ogromna večina. Med 23 odborniki zbornice kupčijske jih je prišlo takrat k volitvi 16 (7 je bilo Nemcev ali nemškutarjev, ki niso za-nj marali); vseh teh 16 ga je volilo soglasno. Izmed teh je eden umrl, tedaj jih je ostalo še 15, in med temi mu je nezaupnico poslalo 12 volilcev, tedaj skoro vsi. In volilec, ki dajo mandat poslancu, gre tudi pravica preklicati ta mandat. Ako ostane dr. Klun v zboru, sedi v zboru le s preklicanim mandatom tiste večine, ki ga je volila in po kateri je mogel le izvoljen biti. Primera z županom dr. Costom je celó šepasta; dr. Costo je potrdilo Njih Veličanstvo, in večina, ki ga je volila, je tudi hotela, da župan ostane.

* (Porotniki na Českem.) Že v zadnjič smo naznanili, da je „Pokrok“ imel pravdo in so njegovega vrednika porotniki nekrivega spo-

znali. Ravvalo se je pa o tem: 1. Je Pokrok v članku „kakšen in kaj je cislajtanizem“ — imenoval cislajtanizem gospodarstvo enega naroda črez druge. 2. „Pokrok“ je djál, da je naša ustavnost zlagana. 3. Stvari ne bodo boljše dokler bo vladal zdanji vladni princip. — Te točke je državni pravnik iz članka posnel in pričakoval, da bode „pravi izraz ljudske sodbe“ porotnišče našlo v njih zločin kaljenega javnega miru.

* (Napisi) v Husincu na krasnem slavoloku, ki je tuje goste pozdravljal, so bili v vseh slovanskih jezikih. Slovenski napis „živili Slovenci!“ je bil takoj tretji.

* (Hrvaška narodna stranka) razlaga v svojem novem organu „Zatočnik“ v člankih „šta hočemo“, svoj program. Beremo v drugem teh člankov: „Ako se ozremu na preteklost trojedne kraljevine: mogli se iz nje zajemati samo dokazi za njeno samosvojnost, ktere ni nikdar izgubila in se jej nikoli ni odrekla. Bachu in Šmerlingu je po sreči šlo izrediti si malo-vredne ljudi, ki so v blato vrgli ponos svojih očetov, pred Evropo osramotili hrvaško ime, in prodali sedanost. Pogledimo, ali je samostojnost trojedine kraljevine res tako meglena in nedosežna misel, kakor govoré nekteri . . . Trojedna kraljevina (Hrvaška, Slavonija in Dalmacija) ima 956 štirjaških milj zemlje. Torej je za Ogersko in Galicijo po prostoru največa od vseh kraljevin in zemlje habsburske monarhije, skoro za 54 milj. večja nego Česka (902). Trojedna kraljevina spada po prostoru med zemlje tretje vrste, ter je večja od mnogih samostalnih držav, večja od Grške, Švajcarske, Belgije. Tudi po prebivalstvu 2.200.000 je večja od Grške, Badenske, Vitenberške.

* (Nesreče na železnicah) se v zadnjem času jako množijo, skoro vsak dan je slišati iz te ali one strani, da je vlak iz tira prišel in da je toliko in toliko oseb nesreča zadela; tako se poroča iz Poljskega, da je te dni pri postaji Zablottov pri taki nesreči 4 oseb ranjenih bilo. Dandanešnji gre sicer vse hitreje, pa kjer je tolika nevarnost, bi se vendar moralo paziti in bolj počasi voziti, ker večidel je hitra vožnja takih dogodeb kriva.

* (Ziemialkowski) namerjava nov, ustavi prijazen list izdajati, pa kakor se sliši, ne bo belega dné zagledal, ker celo dva znana njegova prijatelja grof Goluhowski in knez Czatoriski sta vsako podporo odrekla, ker nočeta z decembristi po blatu in suhem hoditi.

* (Iz Gorice) se v dunajsk časopis poroča, da so italijanisi tam med seboj razcepljeni in posebno poparjeni zaradi tega, ker je vlada imenovala take šolske nadzornike, od katerih nimajo pričakovati, da bi njih neavstrijske namere podpirali. — V telovadnem društvu goriskem nameravajo nekteri povabiti na kako slavnost svoje tovariše po mislih iz Trsta, da bi tako v ožjo zvezo z njimi stopili. Do zdaj je bilo to društvo v Corici gledé politike precej neutralno. S tacim korakom stopi v vrsto javnih nasprotnikov Slovanov, torej je upati, da se bodo tudi ti zdramili in bolj marljivo delali, nego dozdaj.

* (Pismo Koseskega) Slov. Matici: „Ne zameriti mi, slavniga društva prečastiti gospodje, de Vam tako pozdno odgovorim na pismo Vaše prijazno 16. okt. 1868 l.“ — Duh je sicer voljan, al meso sedemdesetletnega pesnika v Trstu je, žalibog! jako oslabeledo. Telesnim slabostim pridružuje se v duhu plahota, pred tako častito gospodo stopiti s praznimi rokami. Tudi sedaj ne pošiljam mnogo, al „neka maliga vonder le“, obetam pa v prihodnji čas še marsikaj Vam poslati, „ako Bog dá i sreča junačka“. Pred vsem mi dovolite, da se držim starih oblik; rajši umolknem, nego se poprimem novih. „Vse naj tedaj ob starim ostane, tako kakor sem pisal.“ — Morda bi boljše bilo, z izdavo prve pošiljatve čakati druge, kajti obe daste še le vidno knjigo, toda to prepuščam častitemu društvu. Vprašali ste me, koliko nagrade zahtevam za svoja dela. Da se izognem vsakemu takemu vprašanju, odgovorjam, da nič ne želim, še manj pa kaj zahtevam, ampak plačilo moje je, kar pové veliki pesnik z besedami: „Ich singe, wie der Vogel singt, — Der in den Zweigen wohnet, — Das Lied, das aus der Kehle dringt, — Ist das, was mich belohnet.“ — Kar bi rad imel, to sta dva ali 3 iztisi izišle knjige, zraven tega pa in to v prvi vrsti blagovolnost drage Slovenije, ktero vedno nespremenjeno ljubim vse čas svojega življenja. „Bodi mi v prvi versti dovoljena priserčna zahvala za vse z listom častitim 18. julija t. l. meni poslane knjige. Žalibog, de izreči ne morem tako dostojno, kakor bi se htelo, hvaležnosti, ki se v sercu mi snuje. Z besedo golo tega ne dosežem; taka dobrota terja znake vidljive. Nakloni mi tedaj prihodnost, kar ovira sedanjega časa nezgoda. Pismu temu priložim dovršeno pravlico „Mazepa“. Dobila je v tretjem oddelku 12 novih osmerk, tedaj 96 stihov. — S tem stopi za naprej ta pesem iz mojih misel. Bog daj, de vgodi in živo slovensko zadene. Sedaj mislim najprej „visoko pesem“ do konca speljati. V „Novicah“ sta natisnjena bila le dva odlomka. Po izvirni namembi jih tedaj ostane še šest enako dol-zih pesniškemu otesavanju prepuščenih . . . Potem še le nastopi poglobitno moje delo, o katerem se bo govorilo, kačdar bo vdarila ura namenjena, ura ugodna. V obziru izdavanja mojih pisanj prepustim sleherno vsako presodbi častitega društva. Samo oblike imajo stare biti, kakor so jih rabili serčno in živo spoštovani učitelji moji“ . . . Naštevši pesni, ki jih še pošlje Matici, sklepa pismo z besedami: „To je vse, kar imam. V istini mala reč, trohica, bilčica, nič! O ti senčici se moja ošabnost gotovo ne bo napenjala. K temu bi se htelo bolj klaje — — mlade, cvetne, zelene detele!“

Dunajska borza od 10. septembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih 59 fl. 35 kr.	Kreditne akcije 250 fl. — kr.
5% metalike z obresti v maji in nov. — fl. —	London 120 fl. 75 kr.
Enotni drž. dolg v srebru 67 fl. — kr.	Srebro 119 fl. — kr.
1860 drž. posojilo 92 fl. 25 kr.	Cekini 5 fl. 85 kr.
Akcije narod. banke 728 fl. — kr.	

Enega fanta

vzame v uk pek v Mariboru. Natančneje se more zvedeti o tem v g. Janžičevi tiskarnici.